

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **M. P.**, zast. Mgr. Tomášem Ferencem, advokátem se sídlem Příbram II, Dlouhá ulice 141, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Praha 1, Mariánské náměstí 2, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2006, č. j. S-MHMP 123394/2006, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 1. 3. 2007, č. j. 7 Ca 190/2006 - 46,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 1. 3. 2007, č. j. 7 Ca 190/2006 - 46, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 5. 2006, č. j. S-MHMP 123394/2006. Magistrát hlavního města Prahy, odbor občanskoprávních agend, jím zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí odboru vnitřní správy Úřadu městské části Praha 15 ze dne 7. 2. 2006, č. j. 1227/06/OVS/SRi, jímž bylo podle § 23 písm. c) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o cestovních dokladech“) rozhodnuto o odnětí žalobcova cestovního pasu.

Městský soud v Praze dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Účelem odnětí cestovního dokladu není autoritativní konstatování o trestu za spáchaný trestný čin, jak

dovozuje žalobce, nýbrž dočasné rozhodnutí, které je nutné učinit v krátké časové lhůtě, jímž bude dané osobě zabráněno ve zmaření účelu trestního stíhání tím, že by vycestovala do zahraničí. Žalobní námitky, podle nichž je do pravomocného odsouzení za spáchání trestného činu nutné hledět na žalobce jako na nevinného, nemíří podle soudu na podstatu napadeného správního rozhodnutí, neboť vina žalobce v tomto řízení nijak posuzována není.

Pokud žalobce namítal omezování ve svých základních svobodách, konkrétně svobody pohybu a pobytu, je z článku 14 odst. 3 Listiny základních práv svobod (dále jen „Listina“) patrné, že tato svoboda může být zákonem omezena. Městský soud v Praze neshledal, že by trestní stíhání pro trestný čin, za který lze uložit trest odnětí svobody až na tři léta, nespĺňovalo důvody ústavněprávního omezení podle shora uvedeného článku Listiny, neboť takové opatření je nutné pro udržení veřejného pořádku i ochranu práv a svobod druhých. Trestní zákon stanoví trest odnětí svobody pro velmi závažné trestné činy, u nichž zájem společnosti na řádném, úplném a včasném vyšetření a případném odsouzení pachatelů výrazně převyšuje zájem osoby, vůči níž se trestní stíhání vede, na svobodě vycestovat z území republiky. Proto soud rozhodl nepodávat Ústavnímu soudu návrh na zrušení zákonného ustanovení, podle něhož bylo ve správním řízení rozhodováno, jak v žalobě navrhoval žalobce. Soud nepřisvědčil ani námitkám týkajícím se procesních pochybení, jichž se měly správní orgány podle žalobce v řízení dopustit.

Rozsudek Městského soudu v Praze napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížností, v níž mimo jiné nesouhlasí se závěrem soudu o ústavní konformitě § 23 písm. c) zákona o cestovních dokladech. Stěžovatel je rovněž přesvědčen, že odnětí jeho cestovního pasu není nevyhnutelné k tomu, aby byla zajištěna bezpečnost státu nebo udržení veřejného pořádku nebo ochrana zdraví nebo ochrana práv a svobod druhých. Není proto podle jeho názoru splněna podmínka stanovená článkem 14 odst. 3 Listiny pro to, aby byla jeho svoboda pohybu a pobytu omezena.

Usnesením ze dne 16. 1. 2008, č. j. 3 As 43/2007-86, Nejvyšší správní soud přerušil řízení podle § 48 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), neboť dospěl k závěru, že rozhodnutí ve věci závisí na posouzení otázky, kterou není v řízení oprávněn řešit.

Dne 6. 10. 2005 podal Nejvyšší správní soud v obdobné věci, vedené u něj pod sp. zn. 2 As 52/2004, návrh na vyslovení protiústavnosti ustanovení § 23 písm. c) zákona č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech Ústavnímu soudu. Nejvyšší správní soud zaujal názor, že – ve zkratce – uvedené ustanovení je v rozporu s ústavním pořádkem České republiky, neboť stanovilo vázanost rozhodujícího správního orgánu podaným návrhem, aniž mu výslovně svěřilo jakoukoliv možnost správního uvážení o důvodech, přiměřenosti a nezbytnosti učinit tak závažný zásah, kterým odnětí cestovních dokladů a tedy omezení svobody pohybu nepochybně je, vyjma ověření existence zákonného důvodu pro podání návrhu. Tato úvaha tak zcela spočívala na orgánu činném v trestním řízení, který ovšem nebyl povinen ji zdůvodnit. Osobě, které byl odebrán cestovní doklad, tak byla odeprána účinná ochrana základního práva zakotveného v čl. 14 odst. 2 a 3 Listiny.

Dne 20. 5. 2008 Ústavní soud návrhu Nejvyššího správního soudu vyhověl nálezem pléna sp. zn. Pl. ÚS 12/07. Zde mimo jiné uvedl:

„Má-li každý dle čl. 36 odst. 1 Listiny právo domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu, přičemž podmínky a pravidla realizace tohoto práva stanoví zákon, pak takový zákon, vydaný na základě ústavního zmocnění, nemůže nárok každého domáhat se ochrany svých práv u soudu či jiného orgánu v té které situaci zcela negovat, a tím tedy ústavně zaručené základní právo, byť i toliko v určitých případech, popřít. Článkem 36 odst. 1 Listiny je každému ústavně garantována možnost domáhat se ochrany svého práva u soudu či jiného orgánu ve všech situacích jeho porušení (neexistuje zde ústavní restrikce). Jinými slovy, žádná osoba nemůže být zákonem naprosto vyloučena z možnosti domáhat se ochrany svého práva, byť pouze v určitém případě, neboť její právo dle čl. 36 odst. 1 Listiny by bylo anulováno.

... napadené ustanovení zákona o cestovních dokladech neposkytovalo (a ani nyní platné ustanovení zákona neposkytuje) správnímu orgánu rozhodujícímu o odnětí cestovního dokladu k žádosti orgánu činného v trestním řízení jakoukoliv možnost úvahy v rámci třetí podmínky [nevyhnutelnost zákonného omezení základní svobody], neboť byl-li splněn zákonný důvod - žádost orgánu činného v trestním řízení, který vedl proti dotčené osobě trestní stíhání pro úmyslný trestný čin - neměl správní orgán vůbec žádný prostor pro správní uvážení o nezbytnosti či přiměřenosti takového opatření a cestovní doklad odejmout musel. Z ústavně právního hlediska není klíčové..., zda pravomocí uvážít nevyhnutelnost či nezbytnost použití prostředku, jímž dochází k omezení základního práva či svobody jednotlivce v zájmu ochrany jiné ústavně chráněné hodnoty, je nadán ten či onen orgán veřejné moci (správní orgán pasový nebo orgán činný v trestním řízení), rozhodné je, že jeho rozhodnutí nesmí být vyňato z efektivní soudní kontroly. Napadené ustanovení zákona o cestovních dokladech správnímu orgánu žádnou úvahu neposkytovalo, což ve svých důsledcích výrazně limitovalo možnosti jeho přezkumu správním soudem. Jinými slovy, správní soud nemohl zpochybnit rozhodnutí správního pasového orgánu v té části, ve které se odmítl zabývat námitkami nepodřaditelnými pod napadené zákonné ustanovení, neboť opačný postup správního pasového orgánu by byl s touto normou v rozporu. Ústavní soud tedy dovozuje, že zákonodárce v napadeném ustanovení omezil právo držitele cestovního dokladu domáhat se u soudu či jiného orgánu ochrany svých práv takovým způsobem, že ústavně garantované posouzení zásahu do práv z hlediska nevyhnutelnosti či nezbytnosti omezení svobody pohybu soudem zcela vyloučil.

... s ohledem na čl. 89 odst. 2 Ústavy jsou důsledky shledané protiústavnosti orgány veřejné moci povinny promítnout do své rozhodovací praxe, tedy při řešení konkrétních případů citované ustanovení neaplikovat.“

Veden závěry výše citovaného nálezu Ústavního soudu byl Nejvyšší správní soud nucen napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V něm je Městský soud v Praze vázán názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.). V novém rozhodnutí rozhodne současně o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. června 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu